

Олена ПАВЛЮК

студентка освітньо-професійної програми

«Менеджмент» ТНЕУ

Науковий керівник – к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ТНЕУ Ольга ДЯКІВ

ВІРУС БЕЗРОБІТТЯ

Безробіття вважається однією із гострих проблем, з якою зустрічається не тільки Україна, але й більша частина країн світу. Воно є економічною та соціальною проблемою. В Україні безробіття набуло масового характеру і становить реальну загрозу для державного благополуччя країни. Таким чином, дослідження рівня безробіття та визначення шляхів його зниження є актуальним на сьогоднішній час. Питання регулювання зайнятості та безробіття знайшли відображення у працях вітчизняних науковців, таких як: С. Бандура, В. Близнюк, І. Бондар, Е. Лібанової, Ю. Маршавіна та багато інших. Великий внесок у вивчення проблем стосовно довготривалого безробіття зробили іноземні вчені, зокрема: Дж. Акерлоф, Л. Гроган, П. Дайамонд, Р. Джекман, А. Сміт, К. Терел та ін.

Безробіття для України – це найбільш вразливе місце, з якою зустрічається більшість населення. Воно залишається як ознака від переходу до ринкової економіки впродовж останніх років соціальних та економічних перетворень в Україні.

В загальному безробіття – глобальна проблема, що спричиняє соціальну напруженість та політичну нестабільність, а головне – це запровадження активних заходів.

Основні фактори, що формують безробіття :

- нестача сукупного ефективного попиту;
 - недостатня мобільність робочої сили;
 - структурні зміни в економіці;
 - дискримінація на ринку праці (жінки, молодь та національна меншість);
 - демографічні зміни, які відображаються в кількості та складі робочої сили;
 - сезонні коливання в рівнях виробництва різних галузей економіки.
- Практика переходу деяких країн до ринку говорить про те, що в кожний період рівень зайнятості і масштаби безробіття можна охарактеризувати значними коливаннями [3, с. 281].

Дослідження безробіття показують, що в цілому в суспільстві склалося негативне ставлення до безробіття і більшість не бачить у ній позитивних сторін. Однак до основних позитивних моментів безробіття можна віднести такі: сприяє поліпшенню якісної структури робочої сили; підвищує

самоцінність робочого місця і змушує людину цінувати працю; підвищує дисципліну й ефективність праці; стимулює до оволодіння новою професією; виховує дух самостійності, змушує більш відповідально підходити до зміни робочого місця та міжособистісних відносин в колективі.

На думку О. Дяків «...одним з найбільш актуальних питань соціально-економічної політики держави є молодіжне безробіття, адже ця проблема є потенційною базою, яка суттєво впливає на майбутнє економіки України. Загалом проблема профілактики і запобігання масовому безробіттю серед молоді має не тільки суто економічне, а й психологічне та соціальне підґрунтя, оскільки в разі його масового розгортання можливі дуже негативні наслідки не лише для особистості молодої людини, але й для суспільства в цілому» [1, с. 404].

Якщо ж, брати до уваги найсвіжіші дані новин за квітень місяць 2020 року, то за прогнозами економістів та даними уряду, то у 2020 році безробіття значно зросте з 8,1% (за даними Державної служби зайнятості, близько 1,5 млн. осіб) до 9,4% до кінця року. Прогнозуючи помірне зростання безробіття, очевидно, влада розраховує, що після великої кількості звільнень через карантин ситуація зміниться, коли вони «знімуть» обмеження і на ринку праці з'явиться все більше вакансій.

Також, дві з половиною тисяч людей в Україні щодня втрачають роботу через карантин і це лише мінімум. На сайтах з вакансіями кількість пошукачів зросла більше ніж наполовину. Ринок праці зменшується і трансформується до невпізнанності [3, с. 15].

Якщо ж бути точними, то в Україні порахували безробіття важко. Держслужба зайнятості подала дані, що по всій країні за останній місяць стало більше на 89000 безробітних. Водночас експерти торгово-промислової палати нарахували, що це близько мільйона людей. Якщо додати тих, хто не був працевлаштований до карантину, то загальний рівень безробіття може бути понад два мільйони. Теоретично ці безробітні претендують зараз на 55 тис. вакансії тих, що в державній базі, хоча місяць тому їх було більше 77 тис. [5, с. 58].

Карантин вщент перекроїв ринок праці. Популярний сайт вакансій проаналізував сфери, що давали чи не найбільше робочих місць: туризм, спорт і краса, готельний бізне, нині потребують ледь не втричі менше працівників.

Зате роботодавці відкрили майже «половання» на продавців-касирів і підвищили зарплатню на 59%. Неабиякий попит на кур'єрів, лише один поштовий сервіс по всій країні відкрив 2 тис. вакансій. Проте, пандемія й нагадала про найболючішу нестачу медичних кадрів, але зарплата тут не дуже стрімко підвищується [4, с. 96].

Дуже потрібні під час карантину водії, охоронці, працівники сільського і лісового господарств, будівельники, дорожні робітники.

За даними урядовців, дана ситуація з вірусом та ситуацією на ринку праці, може бути і набагато гіршою, якщо буде діяти негативний сценарій. Кількість безробітних може перевищити 3-4 млн. осіб. Тим більше, що багато трудових мігрантів повернулися в країну через запровадження карантину в Європі, де ситуація з епідемією працює за гіршим сценарієм, ніж у нас [2, с. 213].

Тому з кожним днем ситуація із зайнятістю може погіршуватися. Тим більше, що і бізнес поки налаштований не дуже оптимістично. Більшість фірм планує скорочення співробітників і ще частина компаній не визначилися, як чинити. Але ж все таки парламент вніс зміни до закону про зайнятість населення, спростивши порядок нарахування допомоги по частковому безробіттю у зв'язку з карантинном.

Негативні тенденції на ринку праці, які спостерігаються через коронавірус спостерігаємо, не лише ми, а й всі країни світу. Через пандемію безробіття в США може сягнути 20%, якщо не будуть застосовані заходи, запропоновані Адміністрацію Дональда Трампа [7].

Але ж все таки малий і середній бізнес можуть отримати для своїх співробітників компенсації (частину зарплат за період простою). Розмір допомоги для одного працівника не може бути вищим, ніж сума мінімальної зарплати.

Державну допомогу у зв'язку з утратою доходу через карантин не зможуть отримувати громадяни, які працювали неофіційно (а таких в країні чимало). І наймовірніше, що ця категорія громадян постраждає більше за інших. За даними центру зайнятості, у неформальному секторі економіки у 2019 році було зайнято близько 3,5 млн громадян. В основному таке працевлаштування характерне для сільського господарства, торгівлі, ремонту автотранспорту та будівельної сфери.

Тому зараз потрібно сподіватись лише на краще, адже говорити як знизити рівень безробіття зараз неможливо, через карантинні заходи по всіх країнах світу.

Проблема безробіття є досить актуальною на сьогоднішній день і вимагає розробки та реалізації соціальних гарантій як від держави, так і від регіональних органів влади. Проблема безробіття – це проблема, яка потребує негайного вирішення і глибокого наукового аналізу та вироблення на цій основі практичних рекомендацій, які можуть використовуватись для розробки і реалізації ефективної соціально-економічної політики, спрямованої на забезпечення продуктивної зайнятості економічно активного населення країни, зменшення рівня безробіття до мінімального соціально допустимого рівня.

Використані джерела

1. Дяків О.П. Молодь на ринку праці регіону: проблеми та шляхи їх вирішення *Формування ринкової економіки*: зб.наук.праць. К.: КНЕУ, 2012. Т. 1. С. 403-411
2. Кочума І.Ю. Стан зайнятості та безробіття в Україні на сучасному етапі. *Фінансовий*

простір. 2011. № 3. С. 119-126

3. Основні показники ринку праці (річні дані) /Державний комітет статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Основні тенденції на ринку праці: [аналітична записка] URL: <https://www.dcz.gov.ua/statdatacatalog/document?id=350794>

5. Статистичні таблиці та графічні матеріали. URL: <https://www.dcz.gov.ua/statdatacatalog/document?id=350793>

6. URL: <https://www.dw.com/uk/koronavirus-u-ssha-u-druhii-polovyni-bereznia-robotu-vtratyly-10-milioniv/a-53017113>

7. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1864398-bezrobittya-v-ukrayini-tsogo-roku-zroste-na-9-4-eksperti>

Наталія ПАЛАМАРЧУК

здобувачка освітньо-професійної програми

«Управління персоналом» ТНЕУ

Науковий керівник – к. т. н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ТНЕУ Зоряна ПУШКАР

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПЕРСОНАЛУ

Будь-яке підприємство зацікавлене в отриманні конкурентних переваг і підвищенні результатів своєї діяльності. У сучасному світі, де потреба в обладнанні і технологіях обмежується лише фінансовими ресурсами, ключовим елементом успішної діяльності стає персонал з його знаннями, навичками, кваліфікацією та особистими якостями.

Кожне підприємство керується своїм стратегічним планом розвитку і необхідним його елементом є саме розвиток персоналу, як складова довготривалої перспективи. Головним чинником розробки стратегій зі створення та ефективного використання людського капіталу є забезпечення формування конкурентного трудового потенціалу організації, адекватного стану зовнішнього та внутрішнього середовища [1].

Сучасна практика управління свідчить про широке розповсюдження компетентісного підходу як інструмента покращення діяльності підприємств, що є предметом дослідження різних науковців та практиків. Серед іноземних вчених свої праці цьому питанню присвятили Д. Байноу, Р. Боуз, Р. Бояціс, Ч. Вудраф, Д. Мак-Клелланд, Г. Робертс, Л. Спенсер і С. Спенсер, Р. Уайт, С. Уїддет та багато інших. Серед вітчизняних дослідників відомі праці таких науковців, як М.В. Афанасьєв, О.М. Гребешкова, М.С. Дороніна, П. Г. Клівець, А. П. Наливайко, В. А. Савченко, Л. Савчук та багатьох інших.

Компетентісний підхід базується на оцінюванні персоналу через порівняння результативності, якості та складності праці з еталонними